

Grundtvig-arkivet fasc.: 378.1-25.

Registreret af: SJ d. / 1 1955.

Evt. enhedens nr.: 1-25.

1. Titel el. kort indholdsangivelse:

Antal sider: 218.

Taler på Marielyst højskole samt enkelte andre taler.

Antal blade:

Format: kvart.

2. Papirsort (farve og evt. vandmærke): hvid.

7. Ms.' første linie: Se nedenfor.

3. Afmærkning (I. J. N. osv.): ingen.

8. Ms.' sidste linie: Se nedenfor.

4. Ortografi:

9. Tryk el. benyttelse:

Enkelte ting trykt, hvilket er oplyst i registreringen, se nedenfor.

5. Andre ydre kriterier:

Sandsynligvis bliver samtlige Marielysttaler trykt i 1956.

6. Indre kriterier (allusioner, citater m. m.):

10. Tidl. forskeres skønsmæssige datering(er):

11. Nr. i bibliografien:

Se registreringen nedenfor.

Indholdsregest:

Udgør i alt 25 mss. Ingen ændringer af betydning er foretaget i rækkefølgen af mss. af registrator, dog bemærkes, at ms. nr. 15 oprindeligt lå mellem nr. 13 og 14. Endvidere var nr. 21 oprindeligt indstukket i nr. 20.

Nr. 7, 8 og 25 er ikke, som de øvrige, taler på Marielyst, men andre taler. - Nr. 21 er en afskrift.

Registrering: se nedenfor.

1.

6 sider (1 læg + 1 blad).

Grundtvigs Høiskole

paa

Marielyst

(1856 Novbr 3.)

Grundtvigs Høiskole paa Marielyst 3 ...

Tale skrevet til festen ved Marielyst Højskoles åbning 3. november 1856 (bibl. nr. 1170). - Trykt, ordret efter ms., i Groves bog 1881 (se bibl.), og der, som ellers i Gr.-litt., antages det, at Gr. virkelig holdt denne tale. Men dette er fejlagtigt. Gr. holdt den her i det følgende som nr. 2 registrerede tale, s.d.; jf. også nr. 3.

2.

12 sider (3 læg; det sidste delt i 2 enkeltblade).

Grundtvigs Høiskole

(Marielyst 1856)

Det er et af den vise Kong Salomons ...

Tale af Gr. ved Marielyst højskoles indvielse 3. november 1856. Ved sammenligning mellem dette ms. og referatet i Fædrelandet 5. november 1856 fremgår det klart, at det er nærværende ms., som Gr. har benyttet, ikke nr. 1 her foran, som det almindeligt antages (også i bibl.). - Ms. er ufuldstændigt, og det er sandsynligt, at Gr. har skrevet mere (og altså ikke blot fx. har afbrudt sig selv under udarbejdelsen). - Utrykt.

3.

4 sider (2 blade).

Marielyst.

Forrige Mandag, da vi ...

Tale på Marielyst højskole 10. november 1856, jf. hentydningen i begyndelsen: Forrige Mandag, da vi havde lidt Stads herude (...) da talde jeg egentlig kun om, hvor haardt det har holdt, inden vi kunde faae saadan en lille Dansk Høiskole igang, ... Dette "forrige Man-

dag" kan kun være selve åbningsdagen 3. november 1856. De citerede ord bekræfter antagelsen af, at ms. nr. 2 her foran er det, som Gr. benyttede d. 3. november. - Slutningen af nærværende ms. findes i venstre margin på følgende sider: 4, 3, 2 (hvor altså ms.-teksten ender). - Utrykt.

4.

58 sider (14 læg + 1 blad; læggene blyantsnummererede 1-15 af Gr.; læggene 2, 4, 6, 7, 11 hvert delt i 2 enkeltblade).

Marielyst

(Ugen 10-15 Novbr 1856.)

Hvad jeg allerførst finder Trang ...

Overskriftsordet "Marielyst" er desuden af Gr. skrevet øverst på hvert lægs 1. side. - På læg 8 øverst er under overskriften anbragt romertal II (med blyant, næppe af Gr.), ved læg 9's begyndelse står romertal III, og ligeså ved læg 11 romertal IV og ved læg 13 romertal V, med ordet "Lørdag" i parentes tilføjet ved siden af (ikke af Gr.). Sammenholdt med datoerne med ms.' begyndelse betyder disse angivelser vel, at vi her har Gr.s ms. til foredragene på Marielyst højskole hver dag i ugen fra mandag d. 10. til lørdag d. 15. november 1856.

Indholdet af disse utrykte foredrag angår først, hvad Gr. mener med oplysning (modsat lærdom etc.), og senere går han over til at tale om Baldersmyten, som han genfortæller og derefter udførligt udlægger. Senere om forholdet mellem livet og bøger, om ordet, sand oplysning osv., meget udførligt.- NB: et længere citat af læg 9 findes i H. Høirup: Frederik Lange Grundtvig, 1954, s. 22-23.

5.

2 sider (1 blad).

Marielyst

(1857, Febr 2)

Vel har jeg i det ny Aar havt noget ...

Tale anførte år og dato på Marielyst højskole. - Utrykt.

6.

16 sider (4 læg, nummereret med blyant af Gr.).

Marielyst

(7de Decbr 1857.)

Lysten driver Værket, det er et gammelt ...

Denne tekst går til læg 3, sidste side øverst (linie 2 f.o.). Derefter nyt afsnit:

(Decbr 14

Vi saakaldte pæne Folk har uden(lands) ...
Taler nævnte år og datoer på Marielyst højskole. - Utrykte.

7.

6 sider (1 læg + 1 blad).

Ved Friskole-Mødet

(6te Aug. 1860.)

Det er første Gang, jeg har den Glæde ...
Trykmanuskript til bibl. nr. 1266, tale anførte år og dag ved friskolemødet i Kbh. (trykt i Dannebrog 15. oktober 1860). Talen er således ikke en Marielyst-tale. Udkast, se næstfølgende.

8.

4 sider (1 læg).

Ved Friskole-Mødet

(6te Aug 1860)

Det er første Gang jeg har den Glæde ...
Udkast til forrige (7). Har flere afvigelser, er også betydeligt kortere.

9.

6 sider (1 læg + 1 blad).

Marielyst 5te Novbr 1860.

Saa byder jeg da igien en lille Flok ...
Tale nævnte år og dag på Marielyst højskole. - Bemærk, at teksten side 4 nederst fortsættes i samme sides venstre margin, derefter på side 3's højre margin, hvorefter på p. 5. - Utrykt.

10.

10 sider (2 læg + 1 blad).

Marielyst November 1861.

Danmark, vort kiære Fæderneland, ...
Tale i november 1861 (dato vistnok 4. november, jf. D Kt 1861, sp. 688) ved åbningen af vinterskolen på Marielyst højskole. Bemærk, at p. 2 nederst fortsættes af tekst i samme sides ventre margin; gælder også p. 4, 6 og 10. - Denne tale er holdt ved 5-års jubilæet for Ma-

rielyst højskolens åbning, og Gr. benytter dagen til at fortælle lidt om baggrunden for højskolens opståen etc. - Utrykt.

11.

12 sider (2 læg + 2 enkeltblade).

Marielyst 1862

(4de Novbr)

Man siger for et gammelt Ord: vi er ...

Tale ved åbningen af vinterkursuset på Marielyst højskole nævnte år og dato. - Utrykt. - Det sidste af enkeltbladene synes at udgøre et afsnit for sig selv, idet den egentlige åbningstale slutter på næstsidste blad.

12.

4 sider (1 læg)

1863 (Apr 27)

Marielyst

Jeg vilde nu gjerne give Dem de aller(bedste) ...

Tale 27. april 1863 på Marielyst højskole, antagelig ved vinterkursus'ets afslutning (jf. begyndelsesordene: Jeg vilde nu gjerne give Dem de allerbedste Ord, jeg kunde, til at tage hjem med Dem og giemme, som en lille Blomst fra Haven ved Marielyst, ...). - Bemærk, at p. 4 nederst fortsættes i samme sides venstre margin og derefter i begge marginer på p. 3, derefter på p. 2 og 1. - Utrykt.

13.

6 sider (3 blade, af Gr. nummereret 1-3).

1864

Marielyst.

(Novbr 3).

Det er med godt Haab og dobbelt Glæde, jeg byder de ...

Tale skrevet til nævnte år og dag ved åbningen af vinterkursuset på Marielyst højskole. (At det er åbningstalen, ses især af slutningen, se sidste side af ms., nederste linie samt den efterfølgende tekst i samme sides venstre margin). - Bemærk: det overstregede stykke (9 linier) øverst på blad 3's første side har intet med talen at gøre, men er en denne uvedkommende tekst, der må have stået på papiret i forvejen.

14.

2 sider (1 blad)

1864

Marielyst Novbr 3

Det er en stor Ære, Hds M. Enke-Dron(ningen) ...

Tale anførte år og dag på Marielyst højskole. - Ms. ufuldstændigt. - Da det af indholdet fremgår, at enkedronningen har indfundet sig "aldeles uventet" til åbningsmødet, har Gr. måske skrevet dette udkast enten som indledningsord eller måske som en særlig afsluttende henvendelse til dronningen. - Utrykt.

Mellem overskriften og førstelinien har en fremmed hånd (C. J. Brandt?) gjort nogle talen ganske uvedkommende notater. Disse har antagelig været der på papiret i forvejen, da Gr. skrev talen.

15.

2 sider (1 blad). Ingen titel. Brudstykke. Efter 8 overstregede linier begynder teksten således:

De veed da nok, at Mimers ...

En fremmed hånd har med blyant øverst i 1. sides venstre margin skrevet: Marielyst Novbr 3. 1864, og bladet var anbragt imellem de 2 foregående taler (13 og 14). - Indholdet er mytologisk (om Mimer, Mimers hoved osv.); man kan ikke af teksten slutte sig til, hvornår eller ved hvilken lejlighed den er affattet. Synes at være sidste blad af et større talemanuskript.

16.

6 sider (1 læg + 1 blad).

1865

Marielyst

(April 28)

Hvad jeg mener med en folkelig Høiskole, ...

Tale nævnte år og dato på Marielyst højskole ved vinterkursusets afslutning. - Utrykt.

17.

6 sider (1 læg + 1 blad).

1866

Marielyst

(April

De veed nok at vore gamle Forfædre ...

Tale april 1866 på Marielyst højskole. Dato uvis. Det ses ikke af talen, om den er blevet holdt ved en afslutningsfest eller lignende. - Trykt i Brun II 550-553 med fejlagtig månedsangivelse, se bibl. nr. 1396.

18.

4 sider (1 læg).

1866. Marielyst Mai 8

Det er noget Nyt, men dog ikke Splinternyt ...
Tale anførte dato og år ved åbningen af pigeskolen på Marielyst.
Trykt samme år, se bibl. nr. 1394. Talen i dens trykte form næsten ordret efter ms.

19.

6 sider (1 læg + et mindre blads begge sider).

1866. Marielyst.
(5te Novbr)

Det gaaer aabenbar fremad med Bonde-Høiskolerne, ...
Tale anførte år og dag på Marielyst højskole. Trykt, efter ms., samme år, se bibl. nr. 1401.

20.

16 sider (4 læg).

Marielyst
Ved Høiskolens Aabning
1867. Novbr 5.

Hvad Solen er for det sorte Muld ...
Tale nævnte år og dag på Marielyst højskole. - I denne form utrykt. - I bearbejdet skikkelse trykt samme år, se bibl. nr. 1417 (den første tale). Nærværende ms. er ikke i formen identisk med den trykte tale (i Dansk Folketidende), selvom det samme sted oplyses, at "Ved denne Meddelelse er Gr.s egen Opskrift fulgt". Gr. må have omskrevet talen til brug i trykken. (Ms. var også for ulæseligt for en sætter). Jf. også næstfølgende.

21.

8 sider (1 læg + 2 blade; nummereret 1, 2, 4, idet "3" mangler). Er en tekst skrevet af Gr.s søn Frederik Lange Gr. og har følgende titel og førstelinie:

Marielyst
Ved Høiskolens Aabning
5te November. 1867.

Hvad Solen er for det sorte Muld ...
Udgør Frederik Lange Gr.s afskrift af forrige tale (20), dog ufuldstændig, idet et blad mangler, og idet teksten er ufuldført, og at afskriften ikke følger forbilledet bogstaveligt overalt; ændringer forekommer, antagelig stammende fra Gr. selv. - Skriften er en ren

barneskript, idet afskriveren på denne tid var ca. 13 $\frac{1}{2}$ år gl.

22.

4 sider (1 læg).

Marielyst 5. Jun 1868

Pige-Skolen paa Marielyst, ...
Tale anførte år og dag (grundlovsdag) på Marielyst højskole. -
Utrykt.

23.

4 sider (1 læg; sidste side blank).

Marielyst

(20de April 1869.)

De har sikkert hørt tale ...
Tale nævnte år og dag på Marielyst højskole. Skriften er med latin-
ske bogstaver. Talen er holdt ved vinterskolens afslutning. - Utrykt.

24.

2 sider (1 blad).

Marielyst-Sommerskole

(7de Mai 1869.)

I Nærheden af Roskilde ...
Tale nævnte år og dag på Marielyst højskole. Det er tydeligt af tek-
sten, at Gr. må have skrevet mere, men som er gået tabt. Talt ved
pigeskolens åbning. - Utrykt i denne form.

25.

12 sider (3 læg).

Folke-Høiskolens første

Jubilæum 1869.

Det var for 25 Aar siden ...
Tale 7. november 1869 ved festen i Kbh. for 25-året for Rødding fol-
kehøjskoles åbning. Trykt ordret efter ms. samme år, se bibl. nr.
1438. (De allersidste ord i den trykte tekst findes dog ikke i ms.).